

# Oahppolihttu, Åhpaduslihtto, Øøhpehtimmiesiebrie





# Utdanningsforbundet

Utdanningsforbundet arbeider for å sikre alle samiske barn og elever i Norge en opplæring som har samisk språk, kultur, historie og samfunnsliv som grunnlag. Dette er i tråd med Grunnloven og internasjonale avtaler.

**Den samiske befolkningen** skal få like gode muligheter til utdanning på alle nivå, som den øvrige befolkningen. Utdanningen må ha som mål å gi samiske elever en tospråklighet som gjør det mulig for dem å føle seg hjemme i to kulturer, og gi dem kompetanse til å fungere i det samiske, norske og det internasjonale samfunnet.

**Samiske barn og elever** som bor utenfor det samiske forvaltningsområdet, har krav på spesiell oppmerksomhet for å sikre at de beholder sitt samiske språk og identitet.

Disse målene kan bare sikres dersom samene selv har stor innflytelse på organisering og innhold i opplæringen.

Sametinget bør derfor ha det overordnede ansvaret for samisk opplæring.

**Samiske lærere** skal få sine interesser ivaretatt av Utdanningsforbundet på linje med alle andre medlemmer, men med særegen innsats når det gjelder utdanning og etterutdanning for å ivareta de særskilte kulturoppgavene, og for å sikre rekruttering.

Utdanningsforbundet er den største fagforeningen for pedagogisk personale og ledere innen hele utdanningssystemet i Norge. Forbundet har et eget utvalg med representanter for de tre samiske språkene. Dette utvalget er rådgivende for sentralstyret i samiske utdannings spørsmål.



# Oahppolihttu

**Oahppolihttu bargá dan ovdii ahte buot sámi mánát ja oahppit Norggas ožžot oahpahusa mas sámegeilla, kultuvra, historjá ja servodateallin leat vuo un. Dát lea vuo uduvvon Vuo oláhkii ja riikkaidgaskasaš šiehtadusaide.**

**Sámi álbmogis** galgá leat seamma buorre vejolašvuohta go mu ui álbmogis, oažžut oahpahusa buot dásiin. Sámi ohppiid oahpahusa ulbmil lea joksat guovttegielalašvuo a nu ahte sii leat oadjebasat guovtti kultuvrras ja ahte sis lea gelbbolašvuohta doaibmat sihke sámi, norgga ja internášuvnnalaš servodagas.

**Sámi mánát ja oahppit** geat ássat sámi hálddašanguovllu olggobealde, dárbbášit erenoamáš beroštumi vai nákkejit doalahit gielaset ja identitehtaset.

Dát ulbmilat ollašuvvet dušše jos sámit ieža besset váikkuhit oahpahusa sisdollui ja organiseremii. Sámedikkis berre leat bajimus ovddasvástádus sámi oahpahussii.

Oahppolihttu galgá **sámi oahpaheddjiid** dárbbuid gok at nugo buot eará miellahtuid dárbbuide, muhto ferte erenoamážit deattuhit oahpuid ja lassioahpuid vai sámi kultuvra áimmahuššojuvvo, ja vai servodat ain o ošii o a oahpaheddjiid.

Oahppolihttu lea stuorámus fágas-earvi pedagogalaš bargiid ja jo iheddjiid váste obba Norgga oahpahusvuogádagas. Oahppolihtus lea sierra lávdegoddi man áirasat bohtet buot golmma sámi giellaguovllus. Lávdegoddi neavvu guovddášstivrra sámi oahpahusgažaldagain. Lávdegotti namma lea Sámi ossodat / Samisk utvalg.



# Åhpaduslihtto

Åhpaduslihttobarggo le bærráigæhttjat vaj divna sáme máná ja oahppe Vuonan oadtju åhpadusáv gánná sámeigiella, kultuvrra, histávrrá ja sebrudahka le vuodon. Dát le Vuodolága ja rijkajgasskasasj sjehtadusáj milta.

**Sámeálmuk** galggá oadtjot sæmme máhttelisvuodajt åhpadussaj gájkká dásijn gá ietjá álmuk rijkán. Åhpadus galggá sáme oahppijda vaddet guovtegielakvuodav vaj sij dábddi luohtádusáv goappátjij kultuvrajda ja vaj sij dábddi máhtudagáv doajmmat sihke sáme, vuona ja rijkajgasskasasj sebrudagán.

**Sáme máná ja oahppe** gudi árru ålggolin sáme háldadimguovlo dárbahti sierra berustimev mij tjåggi bisodit sámeigielav ja identitehtav.

Dá ulme dåssju ålliduvvi jus sáme ietja bessi vájkkudit åhpadusá sisanov ja dav hábbmit. Dan diehti bierru Sámedikken liehket alemus åvdåsvåsstadus sáme åhpadussaj.

Åhpaduslihtto galggá **sáme åhpadid-djij** dárbojt gábtjtjåt nav gåktu ietjá sebrulattjaj dárbojt, valla sierra ratjåstimev åhpadussáj ja lasseåhpadussaj vaj da sierra kultuvrradahkamusá gåtseduvvi ja vaj rekrutterim tjåggiduvvá.

Åhpaduslihtto le stuoråmus barggijsiebrre pedagogalasj barggijda ja jådediddjijda ålles Vuona åhpadussysteman. Lihton le sierra juogos åjrrasij dajs gålmå sáme giellasuorgijs. Dát juogos le rádediddjen guovdåsstivrraj sáme åhpadusgatjålvisáj hárráj.



# Øøhpehtimmiesiebrie

Øøhpehtimmiesiebrie galka barkedh guktie Nöörjesne gaajkhk saemien maanah jñh learohkh ööhpehtimmiem åadtjoeh saemien gjelen, kultuvren, histovrijen jñh siebriedahken åajeste, jñh nimhtie guktie Nöörjen Maadth-laake jñh gaskelaanti mååhtedimmieh jjehtieh.

Gaajhkine daltesinie gelkieh saemieh goh jeatjebh seamma nuepieh ööhpehtimmiem åadtjodh. Ööhpehtimmiem ulmie tjuara saemien learohkide guktiengielenvoetem buektiehtidh guktie guktine kultuvrine boerehkelaakan meksieh jñh maahtoem åadtjodh dovne saemien, daaroen jñh gaskelaanti siebriedahkesne veasodh.

**Saemien maanah jñh learohkh**, mah saemien reeremedajven bæjngolen, dejtie joekoen dej riektesidie treevedh olles saemien gielem jñh saemienvoetem gaarvenh.

Dah ulmieh gujht tjirkesuuvieh jis saemieh jñjtj ööhpehtimmiem sisveginie jñh rååresjimmie meatan. Nimhtie dam saemien ööhpehtæmman byöroe Saemiedigkesne dihte bijjemes diecte.

Ööhpehtimmiesiebresne gelkieh **saemien lohkehtæjjide** seammalaakan goltelidh goh dejtie mubpide lihtsegidie, lijhke ööhpehtimmine jñh jaarhkeööhpehtimmine vissjele barkedh dejtie sjjere kultuvrelaavenjasside tjirkedh jñh orre lohkehtæjjah buektiedh.

Ööhpehtimmiesiebrien lea dan stööremes faagesiebrie pedagogihken almetjidie jñh åvtehkide Nöörjen ööhpehtimmielahtesne. Siebresne sjjere moenehtse gusnie saadthalmetjh gaajhkijste golme gielijste. Moenehtse jarngeståvroem saemien ööhpehtimie gyhtjelassi bijre raereste.



Sterk – engasjert – solidarisk – profesjonell

Gievra – berošteaddji – solidáralaš – ámmátláš

Stinkes – eadtjohke – akteraeresne – radtjoes

Gievrra – berustiddje – solidáralasj – ámmátlasj

# kunnskap *kommer* ikke av **seg selv**



UTDANNINGS  
FORBUNDET



[facebook.com/utdanningsforbundet](https://facebook.com/utdanningsforbundet)



[twitter.com/utdanningsf](https://twitter.com/utdanningsf)

utdanningsforbundet.no  
Utdanningsforbundet  
Postboks 9191 Grønland, 0134 Oslo  
tel +47 24 14 20 00  
fax +47 24 14 21 00